

Egymásnak ellentmondó rendeletek zavarják az energiahatékonysági tervek megvalósítását és veszélyeztetik a műszaki-biztonságot

Az épületgépészet területén tevékenykedő tervezők, kivitelezők, üzemeltetők, gáz- és kéményseprő-ipari szolgáltatók napi munkáját zavarják a szakmát érintő jogszabályok ellentmondásai. Az épületgépészet egyes szakágai értelemszerűen a saját értelmezésüket tartják mértékadónak, ami szükségtelen vitákat generál, de emellett súlyosan sérti a felhasználók érdekeit is. Az ellentmondások „eredményének” tekinthető az is, hogy nem csökkennek a szabálytalan, ún. fekete szerelések. Némelyik jogszabály szükségszerű módosítására a szakmai szervezetek az elmúlt évek során több kísérletet tettek, mindezülig eredménytelenül. A szakágak közötti értelmezési különbségek csak akkor lennének feloldhatók, ha a jogalkotók figyelemmel lennének a gyakorlatban működőképes javaslatok befogadására és egyeztetnék egymással a rendelkezéseiket.

Az alábbiakban az épületgépészetet legjobban zavaró rendeletek ellentmondására hívjuk fel a figyelmet, egyúttal javasoljuk az ellentmondások megszüntetésének (egy-egy) lehetséges módját is.

191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről

Az épületgépész szakági szervezetek az elmúlt években több alkalommal kezdeményezték – korábban a BM, utóbb a ME illetékes államtitkárságánál – a rendelet módosítását, mert annak 22.§ (4) bekezdése csak arról rendelkezik, hogy

b) épületgépészeti kivitelezési dokumentációt kell készíteni, ha ... az építménybe 30 kW-nál nagyobb hőtermelő berendezés kerül beépítésre.

A kiviteli dokumentáció tehát 30 kW alatt nem kötelező!

Az energiahatékonysági és környezetvédelmi célok elérését szolgálják az épületenergetikai előírások, amelyek betartása esetében ennél jóval alacsonyabb teljesítményű hőtermelő berendezéssel is ellátható egy lakás (lakóegység, családi ház) fűtése. A korszerű fűtési rendszer ugyanis alkalmazkodik a korszerű épületek kisebb hőveszteségéhez és a tényleges

felhasználói igényekhez. Szükségszerűen jóval összetettebb a korábban használatosaknál, a gazdaságos üzemeltetést többszintű szabályozás segíti, hasznosítja a korábban veszteségként elvesző hőmennyiség minél nagyobb hányadát, vagy pl. a hagyományos hőtermelő mellett megújuló energiaforrást is.

A 7/2006. (IV.24.) TNM rendelet, korszerűsítésre és új építésre vonatkozó szabályozása épületgépész tervező által elkészített számítások és részletes kiviteli terv nélkül a gyakorlatban nem tartható be, függetlenül az épület méretétől és a beépített hőteljesítménytől.

A MÉGSZ elnöksége tehát javasolja, hogy a TNM rendelet hatálya alá tartozó épületek esetében a beépített hőteljesítménytől függetlenül legyen kötelező épületgépészeti kivitelezési dokumentáció készítése.

253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK)

Évtizedes beidegződésnek tekinthető, hogy az építésügyért felelős minisztériumok ellenállnak a szakma minden szervezete részéről, többször kezdeményezett felülvizsgálatnak. Nem hajlandók enyhíteni a földgáz tüzelésű hőtermelő berendezések égéstermékének oldalfali kivezetési lehetőségét túlságosan korlátozó, minden szakmai alapot nélkülöző szabályozást, ami elsősorban a meglévő lakóépületekben üzemelő készülékek korszerűsítését nehezíti meg, vagy teszi lehetetlenné.

Közismert a hazai, többszintes épületek kéményeinek elhanyagolt állapota, de az is, hogy ezek akkor sem alkalmasak az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezési kötelezettségeinek előírásáról szóló **65/2011. (IV. 15.) Korm. Rendelet**, 2016. július 1-én hatályba lépett követelményeinek megfelelő kondenzációs gázkészülékek üzemeltetésére, ha egyébként a hagyományos készülékekhez még használhatóak lennének. Az ilyen lakóépületek egyedi fűtőberendezései emiatt vagy egyáltalán nem, vagy csak a meglévő, több szinten áthaladó kémények igen nagy költséggel járó felújítása után cserélhetők. További nehézségekkel jár a nagyszámú gyűjtőkéményekhez kapcsolódó gázkészülékek korszerűbbre cserélése. Nem vitatva azt, hogy törekedni kell az égéstermékek tető fölötti kivezetésére, tudomásul kell venni, hogy ez hol építészeti okok, hol a költségek aránytalanul magas volta miatt, nem mindig valósítható meg.

Az ilyen esetekre megoldás lehetne, ha a rendelet, figyelembevéve az EU-harmonizált az **MSZ EN 15287-2:2008**

(
Égéstermék-elvezető berendezések. Égéstermék-elvezető berendezések tervezése, kivitelezése és üzembe helyezése. 2. rész: Zárt égésterű tüzelőberendezések égéstermék-elvezető berendezései alkalmazása)

ajánlását és az abban előírt feltételek fennállása esetén megengedné a zárt égésterű gázkészülékek égéstermékének oldalfali kivezetését. Mint ahogyan azt az EU irányelveket is figyelembevevő, a gázfelhasználó berendezések létesítését szabályozó,

11/2013. (III.21.) NGM rendelet

is lehetővé teszi.

A megoldás jogi alapja:

- a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. tv. 6. § (2) bekezdése, mely szerint *Műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek*, továbbá

- az OTÉK 79. § (1) bekezdése értelmében: *Gázvezeték, gázfogyasztó készüléket, gázfelhasználó technológiát, valamint ezek tartozékait építményben alkalmazni csak a vonatkozó jogszabályok, szabványok és ágazati előírások szerint szabad.*

Számos, az EU-ban elvégzett vizsgálat bizonyítja, hogy a korszerű gázkészülékek káros-anyag kibocsátása olyan alacsony, hogy azok a készülékben uralkodó túlnyomás hatására, elég nagy sebességgel kiáramolva, a faltól eltávolodnak és 1-1,5 méter távolságban már annyira felhígulnak, hogy szinte ki sem mutathatók. Nem indokolt tehát a túlzott aggodalom a kiáramlás fölött lévő ablakokon beáramló füstre hivatkozással.

A MÉGSZ elnöksége a fentiekre hivatkozva javasolja, hogy a földgáztüzeléssel üzemelő fűtő- és melegvíz készítő készülékek égésterméke az

MSZ EN 15287 szabvány

ajánlása szerint, az alább felsorolt feltételek egyidejű fennállása esetén, **meglévő épületek**

oldalfalán keresztül is kivezethető legyen akkor, ha a tető fölötti kivezetés gazdaságosan nem valósítható meg.

- a) *Oldalfali kivezetés legfeljebb 30 kW hőterhelésű készülék esetében megengedett. (Az MSZ EN szabványnál szigorúbb!)*
- b) *Közvetlenül ablak alatti kivezetés legfeljebb 7 kW hőterhelésű készülék esetén megengedett.*
- c) *A készülék energiahatékonysági és NO_x kibocsátási értékei feleljenek meg a 813/2013 EU és a 814/2013 EU rendeletek követelményeinek.*
- d) *A berendezés kitorkolási pontján legalább 10 Pa túlnyomás uralkodjon.*

*További javaslat, hogy a jelenleg hatályos OTÉK 74.§-a és a 79.§-a csak annyiban utaljon a gázfogyasztó készülékek elhelyezésére és üzemeltetésére, hogy ebben a tekintetben be kell tartani a szakági jogszabályok (jelenleg elsősorban a **11/2013. (III.21.) NGM rendelet**) előírásait, a 80.§ pedig teljes egészében törlendő. Párhuzamos rendelkezés kerülendő!*

A belügyminiszter 21/2016. (VI. 9.) BM rendelete a kéményseprő-ipari tevékenység ellátásának szakmai szabályairól

A rendelet nem veszi figyelembe, hogy a **kéményseprő-ipari tevékenységről szóló 2015. évi CCXI. törvény** az égéstermék-elvezető fogalmát ugyan meghatározza

(
égéstermék-elvezető

:
*az épített kémény, az épített vagy szerelt, héjból vagy héjából álló szerkezet, amely egy vagy több járatot képez, és a tüzelőberendezésben keletkezett égéstermék a tüzelőberendezés égéstermék kiléptetésre szolgáló kivezetésétől a szabadba vezetheti),
de a tüzelőberendezését nem.*

A Magyarországon leggyakrabban használt tüzelőberendezés, a gázfogyasztó készülék és részegységeinek kialakításáról és megfelelőségük tanúsításáról a **22/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet** intézkedik. E

rendelet kimondja, hogy csak olyan gázfogyasztó készülék hozható forgalomba, amelyik EK típusvizsgálat alapján kiállított EK megfelelőségi tanúsítvánnyal rendelkezik. A gyártó a készüléken csak abban az esetben helyezheti el a CE jelet, ha a készülék és a részegység azonos a típusvizsgálati dokumentációban szereplő kivitellel. Vagyis a C

, a C

3

, a C

5

és a C

9

típusjelű gázfogyasztó készülékek

égéstermék-vezető

részegységei a készülék szerves részei, más, nem annak részeként tanúsított, részegységekkel nem helyettesíthetők. Ugyanígy nem helyettesíthetők a C

2

, a C

4

, vagy a C

8

típusjelű készülékek azon elemei, amelyek az EK típusvizsgálati dokumentációban a készülék részegységeiként vannak feltüntetve.

A típusjelek értelmezését az EU-ban hatályos **Gázkészülék Irányelvnek (GAD)** megfelelően, a harmonizált **CE**

N/TR 1749 szabvány

tartalmazza. (Időközben megjelent már az ennek megfelelő

Gázkészülék Rendelet (GAR)

is, amelynek alkalmazása 2018-tól minden EU tagállamban kötelező.)

A fentiek alapján a C₁, a C₃, a C₅ és a C₉ típusjelű gázfogyasztó készülékekhez nem csatlakoztatható égéstermék-elvezető, mert saját égéstermék-vezető

részegységet tartalmaznak, melyet értelemszerűen a beépítés helyszínén szerelnek össze a gázfogyasztó készülékkel. Ezzel szemben a C

2

, a C

4

, és a C

8

típusjelű készülékekhez az

égéstermék-elvezető

a készülék fizikai határát képező,

égéstermék-vezető

szakasz végpontjára csatlakozik.

A C₆ típusként (is) tanúsított gázfogyasztó készülék viszont az egyetlen, amelyik nem rendelkezik égéstermék-vezető részegységgel. A C₆ típus esetében tehát az (idegen) égéstermék-elvezető

közvetlenül a kazán(modul) kivezető csomkjára csatlakoztatható.

Az mindenkor a készülék gyártójának döntése, hogy milyen típusra tanúsíttatja a készülékét. Amennyiben C₆ típusra nem, az azt jelenti, hogy a készüléket kizárólag a készülék részegységeként tanúsított égéstermék-vezetővel kívánja forgalomba hozni. A CE jel csakis a tanúsított kivitelben történő beépítésre érvényes, a gyártói felelősségvállalás egyéb beépítésekre nem érvényesíthető.

A földgázellátásról szóló **2008. évi XI. törvény (Gáztörvény)** rendelkezéseinek egyik végrehajtása, a **11/2013. (III.21.) NGM rendelet** és annak 2. melléklete, a **Műszaki Biztonsági Szabályzat (MBSZ)** a **22/1998. (IV.17.) IKIM rendelet** előírásait betartva, az EU-ban használatos **GAD** szabályozását és az azzal harmonikus **CEN/TR 1749 szabvány** ajánlását figyelembe véve szabályozza az égéstermék-vezetők létesítésének feltételeit, ellenőrzésének és karbantartásának módját. Ezzel szemben az égéstermék-elvezetők a **275/2013. (VII.16.) Korm. r. (Építési termék rendelet, CPR)** hatálya alá tartoznak, létesítésük és üzemeltetésük feltételeit a **2015. évi CCXI. törvény (Kéménytörvény)** szabályozza.

Mindezeket a **21/2016. (VI. 9.) BM rendelet** figyelmen kívül hagyta. Elsősorban azért, hogy a **GAD** hatálya alá tartozó gázfogyasztó készüléket és annak részegységeit úgy tekinti, mintha azok is a **CPR** hatálya alá tartoznának. Ez hiba.

A rendeletnek ez a hiányossága nagyon zavaró a gyakorlatban, mert a gázfogyasztó készülékek és részegységeik szerelését és karbantartását csak a **30/2009. (XI. 26.) NFGM rendeletnek** megfelelő

jogosultsággal rendelkező gázszerelők végezhetik, a kéményseprők nem.

A MÉGSZ elnökségének javaslata: Azon a sajnálatos helyzeten, hogy a gázfogyasztó készülékek üzemeltetői rendszeresen elmulasztják a számukra az MBSZ-ben is kötelezően előírt rendszeres ellenőrzés és karbantartás elvégztetését, úgy lehetne enyhíteni, ha a kéményseprő tevékenységet ellátó szakember, a kétévenként előírt sormunka keretében nem csak a gázfelhasználói berendezés műszaki-biztonsági felülvizsgálatának megtörténtét igazoló jegyzőkönyv meglétét ellenőrizné, hanem a gázfogyasztó készülék időben elvégzett karbantartásáét is. Ezzel nem csak a berendezés üzembiztonsága, hanem annak energiahatékonysága is növekedne, és nem utolsó sorban megelőzhetőek lennének a gyakori balestek, a CO-mérgezések is. A szakszerű karbantartás tartalmazza mindazokat a gázfogyasztó készülékekre és a részegységeikre vonatkozó ellenőrzéseket is, amelyeket most a 21/2016. (VI.) BM rendelet a kéményseprő számára, jogszabály-ellenesen előír. A rendelet ilyen értelmű módosításával egyszerűsödne a kéményseprő szakember munkája. Intézkedésére csak akkor lenne szükség, ha az üzemeltető nem tudja hitelesen igazolni a karbantartás megtörténtét.

Gyárfás Attila ügyvezető elnök
Magyar Épületgépészek Szövetsége
2016. november 3.